Zdravotnické prostředky – unikátní pacienti dle věku a diagnózy

Datová sada umožňuje hodnotit každého čtvrt roku počty unikátních pacientů, kterým byly vykázány zdravotnické prostředky hrazené z veřejného zdravotního pojištění za poslední dva roky, a to podle desetiletých věkových skupin pacientů a diagnóz. Údaje v posledním roce zahrnují poslední uzavřené čtvrtletí (nemusí se tedy jednat o kompletní rok). Počty unikátních pacientů, kterým byl prostředek v daném roce nebo čtvrtletí alespoň jednou vykázán, jsou uvedeny na základě kombinací vybraných proměnných s jednotlivými zdravotnickými prostředky na úrovni kódu a typu zdravotnického prostředky. Datová sada je využitelná jak samostatně, tak jako vhodný doplněk pro datové sady, jejichž cílem je poskytnout komplexní informace o objemu vykázaných zdravotnických prostředků hrazených z veřejného zdravotního pojištění.

Téma

Zdraví

Časové pokrytí

1. 1. 2025 - 30. 6. 2026

Aktualizace

čtvrtletní

Související území

Česká republika

Klíčová slova

NRHZS, Národní registr hrazených zdravotních služeb, zdravotnický prostředek, veřejné zdravotní pojištění, vykázaná zdravotní péče, počet unikátních pacientů

Klasifikace dle EuroVoc

státní zdravotní služba

Kontakt

ÚZIS ČR

Organizace

Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

Distribuce GZIP

Stáhnout výstup

Otevřít schéma

Formát: GZIP
Velikost: 24.28 MB
Velikost po rozbalení: 184.42 MB
Počet záznamů: 2 496 959
Počet atributů: 15

Autoři: Vysoudil Michal, Jarkovský Jiří, Klika Petr, Klimeš Daniel, Mužík Jan, Komenda Martin, Dušek Ladislav

Schvalování:

- porada vedení ÚZIS ČR dne 3. 7. 2025
- pověřenec pro ochranu osobních údajů dne 20. 6. 2025

Datum aktualizace dat: 9. 10. 2026

Datum aktualizace dokumentace: 9. 10. 2026

Licence

Autorské dílo licencované CC BY 4.0

Originální databáze

Není autorskoprávně chráněnou databází

Zvláštní právo pořizovatele databáze

Není chráněna zvláštním právem

Osobní údaje

Neobsahuje osobní údaje

Citace

Vysoudil M., Jarkovský J., Klika P., Klimeš D., Mužík J., Komenda M., Dušek L.. Zdravotnické prostředky – unikátní pacienti dle věku a diagnózy. Národní zdravotnický informační portál [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2026 [cit. 2026-11-21]. Dostupné z: http://www.nzip.cz/spravce/clanek/detail/2462-zdravotnicke-prostredky-unikatni-pacienti-vek-diagnoza-otevrena-data. ISSN 2695-0340

Primární cíl

Datová sada umožňuje hodnotit každého čtvrt roku počty unikátních pacientů, kterým byly vykázány zdravotnické prostředky hrazené z veřejného zdravotního pojištění za poslední dva roky, a to podle desetiletých věkových skupin pacientů a diagnóz. Údaje v posledním roce zahrnují poslední uzavřené čtvrtletí (nemusí se tedy jednat o kompletní rok). Počty unikátních pacientů, kterým byl prostředek v daném roce nebo čtvrtletí alespoň jednou vykázán, jsou uvedeny na základě kombinací vybraných proměnných s jednotlivými zdravotnickými prostředky na úrovni kódu a typu zdravotnického prostředky. Datová sada je využitelná jak samostatně, tak jako vhodný doplněk pro datové sady, jejichž cílem je poskytnout komplexní informace o objemu vykázaných zdravotnických prostředků hrazených z veřejného zdravotního pojištění.

Základní informace

V rámci zveřejňování dat z Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS) vznikla agregovaná datová sada přinášející informace o počtech unikátních pacientů s vykázanými zdravotnickými prostředky. Počty unikátních pacientů vznikly jako kombinace následujících proměnných s jednotlivými zdravotnickými prostředky (na úrovni kódu a typu zdravotnického prostředku): čtvrtletí a rok vykázání zdravotnického prostředku, desetiletá věková skupina pacienta a diagnóza, pro kterou byl zdravotnický prostředek předepsán. Datová sada vzniká v souladu s národní metodikou tvorby otevřených dat a je dostupná v národním katalogu.

Smyslem vytvoření datové sady je umožnit uživatelům ostatních datových sad přinášejících informace o objemu vykázaných zdravotnických prostředků získat detailnější představu o počtech unikátních pacientů při různých typech agregace. Ačkoliv takové sady ve většině případů obsahují informace o počtu pacientů, jsou uživatelé závislí na daných stratifikacích, které nemohou ovlivnit. A na rozdíl od počtu vykázaných balení (nebo úhradách za ně) není v takových sadách možné počty unikátních pacientů sčítat. Nikdy totiž s jistotou není možné říct, že pacient uvedený v jednom řádku není zahrnut mezi pacienty v dalších řádcích, a mohlo by se tak stát, že byl pacient započten opakovaně.

Názvy pro jednotlivé typy zdravotnických prostředků a jejich další parametry jsou k dispozici v seznamu zdravotnických prostředků na poukaz SÚKL a číselnících zdravotních pojišťoven, např. v seznamu zdravotnických prostředků VZP.

Z technického hlediska vzniká tato datová sada kombinací údajů z datové věty AB (hlavičky dokladů o poskytnutých zdravotních službách) a datové věty AC (řádky těchto dokladů s údaji o jednotlivých poskytnutých zdravotních službách) dle Datového rozhraní NRHZS, pro bližší informace viz dokumentaci na webové adrese https://www.uzis.cz/nrhzs.

Interpretace a informační hodnota

Datová sada je odvozena z dat Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS), který obsahuje data o vykázaných zdravotních službách hrazených z veřejného zdravotního pojištění.

Při zpracování datové sady je nutné vzít v úvahu, jak je možné s údaji, jednotlivými parametry, v datové sadě pracovat. Jednotlivé počty unikátních pacientů již v názvu parametru obsahují jednotlivé proměnné, podle kterých byl parametr agregován. Při zpracování dat je tedy vhodné si vybrat požadovaný parametr s počtem unikátních pacientů a k němu proměnné, které má uvedeny v názvu.

Následně je možné vybrané proměnné i s příslušným počtem osob seskupit. Stejně tak je možné vybrat proměnné a k nim příslušný počet unikátních pacientů, seskupit podle proměnných a zvolit např. maximum nebo minimum počtu unikátních pacientů. Pokud tedy uživatele datové sady zajímá např. počet unikátních pacientů rozdělených dle věkových skupin, kteří využívali konkrétní zdravotnické prostředky v jednotlivých letech, vybere si sloupce rok_kod_vek (agregovaný parametr) a k němu rok, kod a vek, následným seskupením získá požadované údaje.

Datová sada neumožnuje vytvářet další kategorie unikátního počtu pacientů, neboť jednotlivé řádky není možné žádným způsobem a v žádném případě sčítat.

Informační limity

Data za poslední uvedené čtvrtletí, tedy časově nejnovější tři měsíce, se při další aktualizaci pravděpodobně částečně změní (nemusí platit pro všechny zdravotnické prostředky), např. vlivem dohlašování vykázané péče. S ohledem na požadavky uživatelů zdravotnických dat na co nejaktuálnější data datová sada tyto údaje obsahuje, jen je třeba brát na toto omezení zřetel.

Data o zdravotních službách mimo veřejné zdravotní pojištění (samoplátci, připojištění) nebo služby nevykazované zdravotní pojišťovně (např. paušál při hospitalizaci) nejsou v datové sadě k dispozici.

Diagnóza není v běžných případech součástí poukazů (doklady 12–14), z tohoto důvodu není u významného množství zdravotnických prostředků vůbec uvedena.

Z důvodu ochrany osobních údajů fyzických osob datová sada nezahrnuje zdravotnické prostředky, které byly vykázány na dokladech, kde byla současně uvedena i jedna z citlivých diagnóz – pohlavní nemoci a žloutenky.

Příklady použití

Typickým příkladem využití dat je použití dostupných sumarizací pro získání přehledu o tom, jak je konkrétní lék pacientům vykazován.

Ochrana osobních údajů (GDPR)

Datová sada je připravována v souladu se zákonem 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §73 odst. 8 a zákonem 110/2019 Sb. §16.

Zdroj dat

Zdrojem dat pro datovou sadu je databáze Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS), která je ve správě ÚZIS ČR dle zákona 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §77a.

Agregace a transformace dat

Datová sada obsahuje agregované počty unikátních pacientů s předepsaným a současně i uhrazeným zdravotnickým prostředkem od zdravotních pojišťoven. Datum vykázání zdravotnického prostředku je převedeno na rok a čtvrtletí.

Atributy datové sady

Název	Datový typ	Název sloupce	Popis	Možné hodnoty
Rok	int	rok	rok vykázání zdravotnického prostředku	rok zahrnující poslední uzavřené čtvrtletí a jeden předchozí rok

Název	Datový typ	Název sloupce	Popis	Možné hodnoty
Čtvrtletí	int	ctvrtleti	čtvrtletí vykázání zdravotnického prostředku	od 1 do 4
Kód	text	kod	kód dle seznamu zdravotnických prostředků	viz seznam zdravotnických prostředků na poukaz SÚKL a seznam zdravotnických prostředků VZP
Typ	text	typ	typ zdravotnického prostředku	viz seznam zdravotnických prostředků na poukaz SÚKL a seznam zdravotnických prostředků VZP
Věk	int	vek	kód desetileté věkové skupiny podle věku osoby vycházející z číselníku věkových skupin	kódy desetiletých věkových skupin vycházející z číselníku věkových skupin; kódy odpovídají hodnotám věku 0–89; 90+ a Neuvedeno
Doklad	text	doklad	druh dokladu, na kterém byl zdravotnický prostředek vykázán	03 – Zvlášť účtované léčivé přípravky a ZP, 12 – Poukaz na brýle a optické pomůcky, 13 – Poukaz na léčebnou a ortopedickou pomůcku, 14 – Poukaz na foniatrickou pomůcku, 99 – 66 (Jiné zdravotní služby poskytnuté pojištěnci)
Diagnóza	text	diagnoza	kód diagnózy dle číselníku MKN-10, pro kterou byl zdravotnický prostředek vykázán, je-li k dispozici	dle MKN-10
Rok kód věk	int	rok_kod_vek	počet unikátních pacientů v konkrétní věkové skupině, kterým byl vykázán zdravotnický prostředek v daném roce	přirozené číslo
Rok typ věk	int	rok_typ_vek	počet unikátních pacientů v konkrétní věkové skupině, kterým byl vykázán zdravotnický prostředek (konkrétní typ) v daném roce	přirozené číslo
Rok čtvrtletí kód věk	int	rok_ctvrtleti_kod_vek	počet unikátních pacientů v konkrétní věkové skupině, kterým byl vykázán zdravotnický prostředek v daném čtvrtletí	přirozené číslo
Rok čtvrtletí typ věk	int	rok_ctvrtleti_typ_vek	počet unikátních pacientů v konkrétní věkové skupině, kterým byl vykázán zdravotnický prostředek (konkrétní název) v daném čtvrtletí	přirozené číslo
Rok kód doklad diagnóza	int	rok_kod_doklad_diagnoza	počet unikátních pacientů, kterým byl vykázán zdravotnický prostředek v daném roce pro konkrétní diagnózu (je-li uvedena)	přirozené číslo

Název	Datový typ	Název sloupce	Popis	Možné hodnoty
Rok typ doklad diagnóza	int	rok_typ_doklad_diagnoza	počet unikátních pacientů, kterým byl vykázán zdravotnický prostředek (konkrétní typ) v daném roce pro konkrétní diagnózu (je-li uvedena)	přirozené číslo
Rok čtvrtletí kód doklad diagnóza	int	rok_ctvrtleti_kod_doklad_diagnoza	počet unikátních pacientů, kterým byl vykázán zdravotnický prostředek v daném čtvrtletí pro konkrétní diagnózu (je-li uvedena)	přirozené číslo
Rok čtvrtletí typ doklad diagnóza	int	rok_ctvrtleti_typ_doklad_diagnoza	počet unikátních pacientů, kterým byl vykázán zdravotnický prostředek (konkrétní typ) v daném čtvrtletí pro konkrétní diagnózu (je-li uvedena)	přirozené číslo